

Charlotta Bohman
Naturavdelningen
036-39 52 55

Postadress 551 86 Jönköping
Besöksadress Hamngatan 4
Tfn 036-39 50 00
Fax 036-12 15 58
E-post lansstyrelsen@f.lst.se
www.f.lst.se
Postgiro 3 51 76-7

Skötselplan för naturreservatet Ettö i Gislaveds och Gnosjö kommuner

Syfte med områdesskyddet

Syftet med reservatet är att:

- Bevara och skapa förutsättningar för biologisk mångfald knuten till en naturskogsartad barrblandskog enligt EU:s art- och habitat direktiv.
- Bevara och skapa förutsättningar för en gynnsam bevarandestatus för förekommande arter och habitat knutna till naturliga fodermarker enligt EU:s art- och habitat direktiv samt bevara samt förbättra förutsättningarna för förekommande hotade arter.
- Inom ramen för bevarandet av naturvärdena, tillgodose allmänhetens behov av naturupplevelser och områden för friluftsliv samt underlätta för besökare genom smärre anordningar.

Beskrivning av området

Administrativa data

Namn	Ettö
Skyddsform	Naturreservat
Beslut om Natura 2000	Ja (SE0310317)
IUCN-kategori	IV Habitat/Artskyddsområde
Miljömål	Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt- och djurliv, God bebyggd miljö
Län	Jönköpings län
Kommun	Gislaved, Gnosjö
Socken	Öreryd, Källeryd
Naturgeografisk region	11, Sydsvenska höglandets och Smålandsterrängens myrrika västdel
Karta	Fastighetskarta: 6D 3d, 6D 3e, 6D 4d, 6D 4e Terrängkarta: 6DSV
Lägesbeskrivning	Vid Nissans inlopp i Alugstorpasjön

BILAGA 2 FÖRSLAG TILL SKÖTSELPLAN

Datum Beteckning
2007-09-15 511-9587-05

Sida 2/11

Fastigheter Del av Alabo 3:1, Bjärsved 5:34 och Algustorp 1:18.
Nyttjanderätter och servitut redovisas i
sakägarförteckningen, bilaga 3

Markägarkategorier Staten, kommun

Gräns Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är inmätt av
Lantmäteriet.

Förvaltare Länsstyrelsen i Jönköpings län

Areal 27,9 ha, varav vatten 11 ha

Markslag

Skogsmark 7,4 ha

Hävdad mark, delvis fuktig
och trädbevuxen 9,4 ha

vatten 11 ha

övrigt 0,1 ha

Naturtyper *)		Natura 2000-habitat	
Barrblandskog	7,4 ha	9010 Västlig taiga	4,5 ha
fuktig lövskog	2,2 ha	91E0 Svämlövskog	0,4 ha
hävdad torr – fuktig betesmark	7,2 ha	6270 Silikatgräsmark	6,1 ha
		6410 Fuktängar	1,1 ha
vatten	11 ha		
Övrigt (parkering)	0,1 ha		

Topografi, geologi och hydrologi m.m.

Naturreservatet Ettö ligger i ett småkuperat landskap vid Nissans inlopp i Algustorpasjön. Inloppet med omgivande marker bildar ett litet deltalandskap och drygt en tredjedel av naturreservatets yta utgörs av Svartevik, en oregelbunden vik i Algustorpasjön. Området ingår i en isälvsavlagring, med övervägande andel sand och en mycket liten blockighet. Den lättdränerade jordmånen har gett upphov till en talldominerad barrskog på höjderna medan de låglänta partierna utmed strandlinjen tidvis översvämmas och domineras av lövskog. I de naturliga fodermarkerna utmed Svarteviks östra sida har de sandiga silikatmarkerna gett upphov till en delvis kalkgynnad flora.

Historik och markanvändning

Vid den naturliga sandstranden i norr återfinns en fast fornlämning i form av en boplatz (Öreryd 119:1) samt en oregelbunden stensättning (Öreryd 51:1).

Den naturliga fodermarken hålls i nuläget årligen välhävdad och området har sannolikt en mycket lång hävdhistoria som både betes- och slåttermark. Återkommande översvämningar har givit fuktängarna en kontinuerlig näringstillförsel som gynnat skörden. När slåttern upphörde under 1900-talet och hävden blev mer extensiv tilläts träd att växa upp vilket resulterade i en halvgles - halvsluten lövskärm i stora delar av fodermarken.

Den talldominerade blandskogen i norr har sannolikt använts som bete. Här står de äldre träden glest och markvegetationen har än idag inslag av hävdgynnade växter såsom ängsvädd och svinrot. Barrblandskogen utmed Svarteviks västra sida har under det senaste århundradet nyttjats som produktiv skogsmark. Men då denna inte avverkades vid sedvanlig mognad har området utvecklat vissa naturskogsqualiteter.

Växt- och djurliv

Svarteviken utgör naturreservatets centralpunkt och vattenspegeln omges av fuktängar mot öst och öster om dessa friska - torra betesmarker. Norr om vattnet återfinns en talldominerad blandskog och i väst en stormpåverkad äldre barrblandskog. Utmed Nissans inlopp i sydöst liksom utmed västra strandkanten återfinns partier med aldominerad lövskog som tidvis översvämmas.

Fodermarken inom reservatet utgör ett 8 ha stort riksintresse för naturvård och betas årligen av nötkreatur. Riksintresset utgörs av en öppen - halvsluten naturbetesmark med både torrängs- och fuktängsfragment liksom mindre områden med svämlövskog. I anslutning till de naturliga fodermarkerna finns flera mycket grova ädellövträd och delar av svämlövskogen är klassad som nyckelbiotop.

De tidvis översvämmade fuktängarna hyser ett rikligt bestånd av klockgentiana *Gentiana pneumonanthe* (VU) och hela den nordvästra delen av betesmarken hyser höga hävdgynnade naturvärden av framför allt växter och insekter såsom guldsandbi *Andrena marinata* (VU), slättergubbemal *Digitivalva arnicella* (EN), kattfot och slätterfibbla liksom gul dropplav *Clistomum corrugatum* (NT). Klockgentiana, guldsandbi och slättergubbemal är även upptagna i tre av de nationella åtgärdsprogrammen för hotade arter. Förekomsten av guldsandbi upptäcktes 2006. Arten är ett solitärt vildbi beroende av kontinuerligt blottad sand liksom av pollen från ängsvädd. Medan slättergubbemalen endast bedöms ha en svag population i området utgör området Jönköpings läns bästa kända lokal för guldsandbiet. Områdets population av guldsandbi är troligen betydande för artens framtida utveckling även på ett nationellt plan.

På åsryggen utmed Svarteviks västra sida växer en stormpåverkad barrblandskog. Området som undantagits slutavvarkning håller på att utveckla vissa naturskogs-karaktärer och är delvis klassat som nyckelbiotop. Merparten av dödvedförrådet i den västliga taigan har tillkommit den senaste 5 åren då stormen Gudrun 2005 och Per 2007 har orsakat stora mängder liggande död ved. Virket från Gudrun upparbetades inte vilket i kombination med den torra sommaren 2006 medförde att flera mindre områden med torkstressade granar dödades av sextandad barkborre *Pityogenes chalcographus* och åttatandad barkborre *Ips typographus*.

Naturreservatet omfattar en del av Nissans vattensystem och har höga limnologiska värden och angränsar till en limnisk nyckelbiotop med bl.a. ett naturligt öringbestånd.

Hela naturreservatet omfattas av Natura 2000-nätverket och området har dokumenterats under de nationella Äng- & Hagmarks-, och Ängs- & Betesmarksinventeringarna (1987 respektive 2004). Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2b.

Friluftsliv

Naturreservatet Ettö utgör en mindre del av riksintresset för friluftsliv "Isaberg/Rannebo" och Järnbärrleden tar besökare genom naturreservatets samtliga skötselområden. Områdets närhet till friluftsområdet Isaberg, tilltalande natur, möjligheter till fritidsfiske och tillrättalagda möjligheter för bad och dess direkta anslutning till Riksväg 26 (Rv 26) gör det till ett lätt tillgängligt och välfrekventerat friluftsområde. Naturreservatet är skyltat från Rv 26 och inom reservatet finns en rymlig parkering varifrån det utgår strövstigar till både betesmark, badplats och stormpåverkad skog. Vid Svartevikens norra strand återfinns en naturlig sandstrand som till viss del tillrättalagts för friluftslivet.

Dokumentation

Fornlämningsregistret. Riksantikvarieämbetet
Länsstyrelsen i Jönköpings län. 1970. Beslut om bildande av Ettös naturreservat. Gislaved kommun & Södra Mo kommun.
Länsstyrelsen i Jönköpings län. 1979. Beslut om utvidgning av Ettös naturreservat. Gislaved kommun.
Länsstyrelsen i Jönköpings län. 1998. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Ettö. Gislaved kommun & Gnosjö kommun.
Länsstyrelsen i Jönköpings län. Databas över hotade arter.
Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. Natur i Jönköpings län.
Riksintresse för friluftsliv, Isaberg/Rannebo FF2.
Riksintresse för naturvård, Ettö, NRO06114.
Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopsbeskrivningar.
Jordbruksverket. Ängs- och hagmarksinventeringen 1987.
Objekt 066215510.
Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen. 2002-2004.
Objekt 573-800.
Länsstyrelsen i Jönköpings län, Bevarandeplan för Natura 2000-området Ettö (SE0310317).
Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Meddelande 2006:8.
Naturvårdsverket. Skyddsvärda statliga skogar, Götaland. 2004

Mål och föreskrifter för skötsel av reservatet

Övergripande mål med skötseln

Målsättningen med skötseln av Ettö naturreservat är att de naturliga fodermarkerna hävdas på så sätt att de sällsynta och hotade arterna liksom arter knutna till art- och habitatdirektivet har en gynnsam bevarandestatus samt att naturvärden knutna till naturskogsartad barrblandskog bevaras och förstärks. Därutöver skall skötseln generellt verka för att gynna det rörliga

friluftslivet samt att angivna bevarandemål enligt fastställd bevarandeplan för Natura 2000-området "Ettödeltat" uppnås.

Riktade skötselåtgärder får genomföras för att minska angrepp och spridning av granbarkborre, för att uppnå bevarandemål och för att gynna samtliga förekommande rödlistade arter knutna till olika biotoper, om de ryms inom syftet med reservatet, även om de inte är preciserade i skötselplanen. Skadeangripet virke skall bearbetas eller hanteras på annat skadeförebyggande sätt utan att virke bortforslas från området.

Fuktiga partier utmed Nissans utlopp är delvis nyckelbiotoper och ska trots att de ingår i beteshägn inte skötas som övrig fodermark. I den fuktiga marken utmed Nissan bevaras en halvgles - tätvuxen lövskog medan fast mark ska vara årligen välhävdat och endast bevuxen med enstaka träd och buskar. Torra partier i fodermarken ska ha färsk sandblottor, lämpligen uppkomna genom betesdrift med nötkreatur. Inom reservatet bör inte användas betesdjur som kan utgöra fara för reservatets besökare. Ljungvegetationen på en liten åsrygg i anslutning till Svarteviken ska regelbundet brännas under tidig vår. Vid utebliven översvämning av växtplatser för klockgentiana ska markstörning genomföras, t.ex. via brand för att bevara den starka populationen med klockgentiana. I övrigt kan vid enstaka tillfällen otillräcklig beteshävd kompenseras inom små områden, genom bränning av fjolårsgräs påföljande vår.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2a.

Skötselområde 1 – Torr till fuktig naturbetesmark 9,4 ha

Naturtyp:	Torr – frisk naturbetesmark	6,1 ha
	Fuktäng	1,1 ha
	Betad, tidvis översvämmad alsump-	2,2 ha
	skog och annan lövskog	
Natura 2000-habitat:	Silikatgräsmark	6,1 ha
	Svämskog	0,4 ha

Området utgörs av ett sammanhängande hägn som betas av nötboskap vilka i mycket liten utsträckning stör besökare i området. Järnbärrleden och naturliga strövstigar tar besökare genom skötselområdet.

Området har restaurerats för att öka solinsläppet och förbättra betet vid flera tillfällen, senast under början av 2000-talet och våren 2008. Undantaget den betade men tidvis översvämmade lövskogen utmed Nissans utlopp och delar av strandkanten återfinns nu bara strödda lövträd av främst björk, asp, en och några bärande buskar.

Beteshävden har under senare år varit god men ett kraftigt bestånd av örnbräken täcker stora delar av markytan i nordöstra och norra delen av betesmarken. Under och emellan de stora örnbräkenbestånden återfinns värdefulla hävdgynnade kärlväxter, till exempel kattfot, backtimjan,

slåttergubbe, slåtterfibbla, ängsvädd, solvända, ljungfrulin och backnejlika med flera.

Det starka beståndet av ängsvädd i kombination med god tillgång på kontinuerligt blottad sand i sydvästligt läge, främst orsakade av djurtrampade stigar, erbjuder både föda och boplatser till det rödlistade guldsandbiet. Vid en linjetaxering 2006 noterades 170 honor av guldsandbi, ett individantal som gör områdets population betydelsefull även på nationell nivå.

Områdets bestånd av slåttergubbe hyser en liten population av den rödlistade slåttergubbemalen (EN). I anslutning till betesmarkerna finns flera grova ädellövträd.

Beteshägnen innefattar även den hävdade fuktängen som tidvis översvämmas, vilken hyser en rik kärlväxtflora. De årliga översvämningarna är en förutsättning för ett bevarande av den starka populationen av den störningsgynnade och rödlistade klockgentiana (VU). Torrare delar av området hyser en mer trivial flora men här finns heller inte sly, buskar eller problemartade bestånd av örnbräken. Nissans inlopp mot Algustorpasjön i sydöstra delen av skötselområdet omgärdas av fuktig lövskog dominerad av klibbal och sälk. Detta lövskogsområde är klassat som nyckelbiotop och bör inte skötas eller röjas i enlighet med övrig betesmark.

Bevarandemål¹

- Fodermarken ska årligen hållas välhävdad och fri från igenväxning.
- Förekommande hotade eller sällsynta arter ska ha en gynnsam status.
- Utbredningen av naturtypernas typiska arter ska bevaras.
- Täckningsgraden för träd och buskskikt samt örnbräken på fast mark ska vara högst 20 % och befintliga träd ska domineras av individer med hävdkaraktär och buskarna vara blommande buskar.
- Tidvis översvämmad lövskog och alsumpskog med ett kronskikt som motsvarar minst 50 % i täckningsgrad, ska förekomma utmed Nissans inlopp och reservatets södra strandlinje mot Svartevik.
- Rikliga bestånd med ängsvädd ska förekomma.
- Slåttergubbe ska förekomma i både skuggade och soliga miljöer.
- Det ska vara en riklig förekomst djurtrampade stigar och därav skapade fläckar med kontinuerligt blottad sand med sydvästligt läge, samt minst ett större område med blottad sand som motsvarar djur som skrapat/trampat mycket på samma ställe.
- Fuktängarna ska vara utsatta för årlig översvämning eller annan återkommande för klockgentiana lämplig störning.
- Störningsgynnade arter ska inom små delar av området gynnas regelbundet t.ex. genom bränning på våren.
- Grova, håliga och lavpåväxta lövträd liksom blommande träd och buskar ska förekomma.

¹ Bevarandemål anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ett problem är att det i många fall saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara skötselåtgärder.

Skötselåtgärder

- Årlig avbetning med nötkreatur på så vis att upp trampade djurstigar upprätthålls.
- Bekämpning (rullning/vältning) av örnbräken och slyröjning, i första stadiet för att minska dess utbredning, därefter behovsbaserade insatser. Vid röjning ska träd med höga naturvärden, avgränsade buskage med blommande och bärande buskar liksom enskilda fristående träd sparas. Alkärr och lövsumpskog skall inte röjas eller avverkas men trädbestånd i anslutning till dessa ska inte tillåtas breda ut sig på fast mark inom beteshägnen.
- Röjning av igenväxningsvegetation. Sly och örnbräken ska dock inte bekämpas med så kraftigt ökat betetryck att det riskerar att påverka beståndet av ängsvädd negativt och därmed minska födotillgången för guldsandbin.
- Bränning av fjolårsvegetation utförs under våren ca var 5:e år på den åsrygg med ljungvegetation som ligger mellan Svartevikens nordöstra strand och en fuktig - blöt svacka.
- Boplatser för guldsandbin upprätthålls genom att kontrollera att det i den norra delen av naturbetesmarken årligen finns färsk sydvända sandblottor i form av välupp trampade stigar och naturliga skrap som skapar blottad sand. Därutöver bör på sandig och torr jord, skapas två stora områden med markstörning (ca 0,5 * 3m) manuellt vilka ska upprätthållas minst var 5:e år. Lämplig plats utmed stig från parkering till vilobänk är markerad på skötselplan (bilaga 2a).
- Vid brist på boplatser för guldsandbi orsakat av betesdjursbrist eller annan förändring av hävd ska motsvarande 100 små sandblottor skapas manuellt minst vart tredje år.
- Om översvämning uteblir under mer än 2 år i följd ska fuktängens vegetation brännas av på våren eller annan lämplig åtgärd vidtas för att bevara gynnsam status för klockgentianen.
- Vid behov ska efterföljare med lämpligt växtsätt och växtställe, till grova, håliga och rikligt lavpåväxta träd bevaras och friställas.

Skötselområde 2 – Tallskog med björk och gran 2,5 ha

Naturtyp:	Sandstrand med badplats	0,1 ha
	Talldominerad blandskog	2,4 ha
	Parkering	0,1 ha

Skötselområde utgörs av skogsområdet vid Svarteviks norra strandlinje. Viken möts av en naturlig sandstrand med tillrättlagda möjligheter till bad och Järnbärarleden tar besökare genom skötselområdet. Skogen ovan stranden har sannolikt tidigare ingått i beteshägn och domineras av tall med inslag av björk och en ökande graninväxning. Markvegetationen består främst av bär-ris men det finns även rester av en hävdgynnad flora som till exempel ängsvädd och svinrot. En mindre del av skötselområdet utgörs av en parkering.

Bevarandemål¹

- Området ska utgöras av en olikåldrig tallskog med minst 20 % lövinslag och max 20 % graninslag.
- Det ska finnas minst 5 m³ död ved/ha.

Skötselåtgärder

- Avverkning av gran med en diameter under 20 cm i brösthöjd och därefter behovsbaserade röjningar av graninväxning och tätvuxen sly. Röjd gran grövre än 10 cm i diameter samt gran och sly i anslutning till vandringsled och badplats ska forslas bort.
- Skapande av döende och död ved av olika grovlek av tall och lövträd genom ringbarkning och fällning.

Skötselområde 3 – Barrblandskog

5,0 ha

Naturtyp: Barrblandskog

5,0 ha

Natura 2000-habitat: Västlig taiga

5,0 ha

Järnbärrleden leder besökare rakt igenom skötselområdet som utgörs av ett långsmalt område med ca 100-årig barrblandskog till stor del klassad som nyckelbiotop. Det långsmala området omges av ett hygge och Algustorpassjöns strandlinje bevuxen med svämlövskog.

En stor del av områdets totala bestånd har blåst ned under stormarna Gudrun (2005) och Per (2007). Det har orsakat stora mängder liggande död ved och området har i dagsläget mycket rikligt med död ved. Den ökade mängden död ved i kombination med den torra sommaren 2006 medförde att flera mindre områden med torkstressade granar dödades av sextandad och åttatandad granbarkborre. Markvegetationen består i övrigt till stor del av hallon och kruståtel.

Bevarandemål¹

- Skötselområdet ska utgöras av barrblandskog med stort lövinslag.
- Skogen skall ha en stor andel liggande och stående död ved.
- Andelen gran ska inte överstiga 50 %.
- Det ska finnas minst 30 m³ död ved/ha.

Skötselåtgärder

- Bearbetning av granbarkborreangripet virke liksom behovsbaserade skötselåtgärder för att minska angrepp av, och förhindra spridning av granbarkborrar och eventuella andra skadedjur på barrträd. Bearbetat virke ska inte bortföras från skötselområdet för upparbetning.
- Gynnande av tall och löv, bland annat genom att granföryngring hålls efter.

Skötselområde 4 – Algustorpassjön, Svarteviken

11 ha

Naturtyp: Sjö

11 ha

Nissan har sitt inlopp till Algustorpasjön via Svartevik. Vattenståndet har en naturlig fluktuation och flacka strandlinjer översvämmas årligen. Vid Svartevik har rovfågeln brun kärrhök noterats.

Bevarandemål¹

- En variation i Algustorpasjöns vattenstånd tillräcklig för att orsaka översvämning av lövskog och fuktäng.

Skötselåtgärder

- Inga åtgärder aktuella.

Friluftsliv och gränser

Naturreservatets direkta anslutning till friluftsområdet Isaberg och till Riksväg 26 gör Ettö till ett lättillgängligt och populärt utflyktsmål för både ortsbor och långväga besökare.

Inom naturreservatet finns goda möjligheter för besökare till ett rikt friluftsliv med upplevelser av ett levande kulturlandskap, stormpåverkad skog samt möjlighet till fritidsfiske (fiskekort krävs) och bad vid naturlig sandstrand. Vid den rymliga parkeringen finns även en rullstolsanpassad torrklosett. Vandringsleden Järnbärrleden går i nord-sydlig riktning genom naturreservatets samtliga skötselområden. Från parkeringen går strövstigar med sittbänkar strategiskt placerade, till betesmark, badplats och stormpåverkad skog. Ansvaret för underhåll av Järnbärrleden och dess anordningar kommer att regleras i ett avtal längre fram.

Vägskyltar och informationsskyltar behöver ses över och kompletteras med nya skyltar. Behov finns av ytterligare sittbänkar. Se skötselplankarta (bilaga 2a) för friluftsanordningars olika placering.

Bevarandemål¹

- Naturreservatets gräns ska vara underhållen och utmärkt enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
- Det ska finnas minst 2 informationstavlor, en vid parkeringen och en vid badplatsen. Båda skyltarna ska innehålla information om vilka föreskrifter som gäller inom reservatet samt reservatets generella biologiska värden. All information ska finnas på svenska, engelska och tyska.
- Det ska finnas hänvisningsskyltar till befintliga friluftsanordningar.
- Vid badplats ska finnas soptunna, sittbänk och eldstad.
- Järnbärrleden hålls röjd, markerad och har stängselgenomgångar i anslutning till djurhägn.
- Det ska finnas minst 1 parkeringsplats med plats för en större buss.
- Det ska finnas minst 1 soptunna i anslutning till parkeringen.
- Det ska finnas minst 1 rullstolsanpassad torrklosett.
- Det ska finnas minst 3 sittbänkar.
- Det ska finnas minst två informationsskyltar som informerar om värdefulla naturmiljöer med specifika arter och deras skötselkrav

kopplade till: hävdade fodermarker och stormpåverkad skog. All information ska finnas på svenska, engelska och tyska.

Skötselåtgärder

Informationsskyltar

- Informationstavlor vid parkering och badplats ska bytas ut i samband med beslut om nya föreskrifter och därefter underhållas löpande.
- Nya hänvisningsskyltar till bl.a. badplats, torrklosett, sittbänk och parkering sätts upp vid stängselgenomgång mellan skötselområde 1 och 2, vid parkering och vid badplatsen.
- Följande nya informationsskyltar med text om specifika naturvärden ska tas fram, sättas upp och underhållas. Se skötselplankarta (bilaga 2b) för ungefärlig placering:
 - Skötselområde 1, – guldsandbi och klockgentiana.
 - Skötselområde 3 – stormpåverkad barrblandskog med naturskogsqualiteter och angrepp av granbarkborre.

Vägisning, parkeringsplats och torrklosett m.m.

- En tydligare vägskylt med hänvisning till reservatet ska sättas upp vid vägskalet från Rv26 vilken återfinns nordväst om reservatet.
- Parkeringsplatsen ska vid behov grusas och röjas från snö.
- Torrklosetten hålls ren och funktionell.
- Järnbärrleden ska röjas (efter stormen Per och granbarkborredödade träd) och därefter hållas fri från nedfallna träd och sly.
- Vandringsleden och strövstigar ska kompletteras med hänvisningsskyltar till bl.a. badplats, parkering och torrklosett.
- Stängselgenomgångar utmed vandringsled och från parkeringsplats in i beteshägnen ska restaureras och underhållas löpande.
- Eldplats anläggs i anslutning till badplatsen (skötselområde 2).
- Befintliga sittbänkar i betesmarken (skötselområde 1) samt bänkbord vid badplatsen (skötselområde 2) underhålls och byts ut vid behov. Ytterligare sittbänk placeras på lämplig plats med vy över stormfäld skog (skötselområde 3).
- Möjlighet att anlägga en rullstolsanpassad led från parkering ned till vattnet i den naturliga fodermarken (skötselområde 1) bör utredas.
- Vid behov kan utredas om det är lämpligt att anlägga en rullstolsanpassad led mellan parkering och badplats (skötselområde 2).

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

Uppföljning av bevarandemål

En fördjupad uppföljning av reservatets värden (natur- och friluftslivs- värden) och de uppsatta bevarandemålen ska ske. Bevarandemålen behöver kompletteras på artnivå. Uppföljningen ska ske enligt metoder och tidplaner för gällande uppföljningsprogram, vilket för närvarande innebär att uppföljning ska ske inom ramen för de nationella Basinventerings- och Uppföljningsprojekten. Uppföljning och dokumentation av granbarkborreangrepp på stormfälld skog skall ske fortlöpande.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder samt finansiering

<i>Åtgärd</i>	<i>Var</i>	<i>När / intervall</i>	<i>Prioritet</i>	<i>Finansiering</i>
Gränsmarkering	Yttergräns	Löpande		Reservatsanslag
Informationsskylt om reservatets naturvärden och gällande föreskrifter	Parkering och badplats	2009	1	Reservatsanslag
Informationsskylt om specifika naturvärden	Skötselområde 1 och 3	2010	2	Reservatsanslag
Underhåll av parkeringsplats	Skötselområde 2b	Löpande	1	Reservatsanslag
Bekämpning av örnbräken och sly	Skötselområde 1	Löpande under vår och försommar	1	Reservatsanslag och EU's miljöstöd
Bränning av ljung under våren	Skötselområde 1	Löpande var 3e – 8e år	3	Reservatsanslag
Markstörning motsv 2 områden á 0,5*3m	Skötselområde 1	2010 och löpande var 5e år	2	Reservatsanslag
Markstörning motsv 100 blottor om 10*20 cm	Skötselområde 1	Löpande, behovsbaserat	1	Reservatsanslag
Bränning av fjolårsvegetation på fuktäng under våren	Skötselområde 1	Vid utebliven översvämning under 2 år i rad.	2	Reservatsanslag
Röjning av graninväxning	Skötselområde 2	Löpande	3	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål enligt Natura 2000	Hela reservatet	Enligt uppföljningsprogram	2	Uppföljningsprojekt
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	löpande	2	Reservatsanslag

Prioritering av föreslagna åtgärder och intervall för genomförande.

(1) högsta prioritet, (2) hög prioritet, (3) lägre prioritet

Bilagor

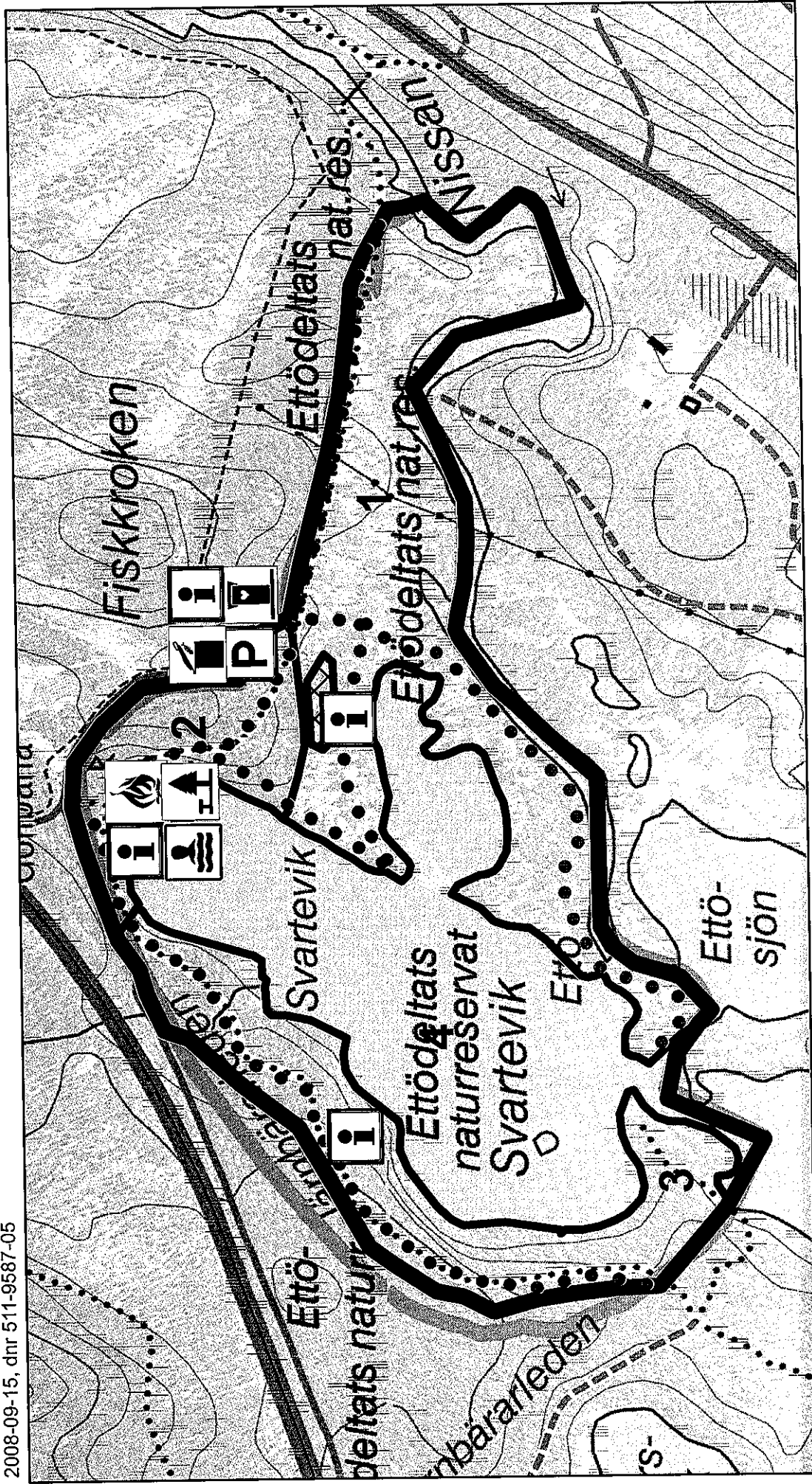
2.a Skötselplankarta

2.b Artlista

Naturservatet Ettö

Skötselplan/Friluftsanordningar
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2008-09-15, dnr 511-9587-05

Bilaga 2.a

Teckenförklaring

	Yttergräns		Eldplats		Söptunna
	Skötselområden		Badplats		Informationsskylt
	Stor sandblotta		Bord/bänk		Ettö stigar och leder
			Dass		Parkering

1:5 000

© Lantmäteriet 2007. Ur GSD-Fastighetskartan
Ärende 106-2004/188F.
Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län.
Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriet 1999-09-16.

Förekomst av rödlistade arter och arter i EU:s fågeldirektiv – inom naturreservatet Ettö

Art	Kategori	Invent.år	Ref.
Kärlväxter			
Klockgentiana <i>Gentiana pneumonanthe</i>	VU		Lst
Kanelros <i>Rosa majalis</i> Herm.			SNF
Insekter			
Slättergubbemal <i>Digitivalva arnicella</i>	EN	2007	Lst
Guldsandbi <i>Andrena marginata</i>	VU	2006	Lst
Fåglar			
Mindre hackspett <i>Dendrocopos minor</i>	NT		Lst
Kungsfiskare <i>Alcedo Atthis</i>	VU, EU	2008	Lst
Lavar			
Gul dropplav <i>Cliostomum corrugatum</i>	NT		Lst

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter, Natura 2000-arter och andra arter av intresse.

Kategori anges för; rödlistade arter (Artdatabanken 2005 *Rödlistade arter i Sverige 2005*): (RE) försvunnen, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) missgynnad, (DD) kunskapsbrist, (LC) rödlistad 2000 men 2005 bedömd livskraftig
arter i fågeldirektivet anges (EU)

Referenser: (Lst) Länsstyrelsen, (SNF) Svenska naturskyddsföreningen.